

ASUKAS JA ASIAKAS HYVINVOINTIALUEUUDISTUKSEN KESKIÖSSÄ

Joonas Leppänen, johtava-asiantuntija, Sitra

Päätöksenteon kehittyminen

SYSTEEMINEN MUUTOS

**Vanha malli:
IHMISTEN HYVÄKSI**

Instituutiot toimivat
ihmisten hyväksi.

**Nykyinen
jännite**

Vaikutusvalta siirtynyt ihmisille.
Vallitsevat instituutiot
kyseenalaistetaan.

**Uusi malli:
IHMISTEN KANSSA**

Instituutiot toimivat
ilman siiloja
ihmeisten kanssa.

**KAIKKI DEMOKRAATTISET
PÄÄTÖKSENTEKOJÄRJESTELMÄT OVAT
ERÄÄNLAINEN KOMPROMISSI JOSSA
VASTAKKAIN OVAT PÄÄTÖKSENTEON
TARKOITUKSENMUKAISUUS JA
KANSANVALTAISUUDEN IDEAALI**

KAIKKI DEMOKRATIAN MUODOT SUOSIVAT JA SYRJIVÄT JOITAIN RYHMIÄ

Kaikilla demokratian eri muodoilla on omat sisäänrakennetut mekanismit joilla valtaa jaetaan

- Puhtaasti parlamentaarisessa demokratiassa puolueen jäsenillä on enemmän valtaa kuin ei-jäsenillä
 - Suoran demokratian menetelmät suosivat aktiivisia osallistujia
- Demokratian lähtökohtana on toimijoiden yhdenvertainen osallistumisen mahdollisuus
 - Mikään yksittäinen demokratian muoto ei toteuta tätä periaatetta täysin
- Ratkaisu löytyy demokratian muotojen moninaisuudesta
- Luodaan rinnakkaisia demokratian muotoja ja osallistumisen tapoja jotta kaikilla asukkailla / kansalaisilla on yhtäläinen ääni

**ONKO PALVELUIDEN NÄKÖKULMASTA
OLENNAISINTA KUULLA ENEMMISTÖN VAI
VÄHEMMISTÖN ÄÄNTÄ?**

40%

60%

KENEN ÄÄNI ON OLENNAISIN PÄÄTÖKSENTEKOJÄRJESTELMÄÄ LUOTAESSA?

Miten taataan demokratia?

- Kuntien sisällä
- Seutukunnat vs. kasvukeskus
- Eduskunta
- EU-taso

Palvelut

- Käykö alueuudistuksessa niin, että alkuvaiheessa vaalien kautta valtaa käyttävät hyvin toimeentulevat ja koulutetut työterveydenhuollon asiakkaat?
 - Huolehdyttävä että asukas on uudistuksen keskiössä
- Kaikkien ääni saatava kuuluviin

Miten lain vaatimukset saatetaan käytäntöön?

- ”Julkisen vallan tehtävänä on edistää **yksilön** mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon.” PeL 14 § 4. mom
- ”Aluevaltuuston on pidettävä huolta **monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen** ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja **menetelmistä.**” Hyvinvointialuelaki 29 §

**DEMOKRATIA EI LISÄÄNNY
LAUTAKUNTAPAikkoJA LISÄÄMÄLLÄ**

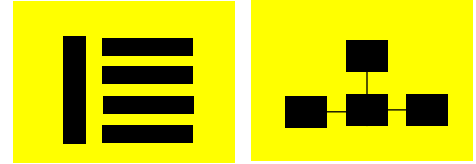
Tarvitaan uusia vaikuttamisen tapoja

- Asukkaiden äänen yhdenvertainen kuuleminen ja tämän kytkeminen olemassa olevaan päätöksentekorakenteeseen edellyttää uusien rakenteiden ja vaikuttamisen tapojen luontia
 - Oikeutus toimia vaalien välillä
- Uusia ja suoria vaikuttamisen tapoja ei tule nähdä vastakkaisina parlamentaariselle puoluejärjestelmälle
 - Uudet osallistumisen tavat syventävät ja tukevat parlamentaarista järjestelmää
 - Asukasosallistumisen menetelmiä
 - Digitaaliset menetelmät, robottipuhelut, Polis-keskustelualusta, dialogiset keskustelumenetelmät, kansalaispaneelit jne.

Minkälainen toimielinmalli tulisi valita?

Toimielinmalli voidaan rakentaa seuraavien kysymysten pohjalta:

1. Mikä malli toteuttaa parhaiten asukkaan ja alueen etua sekä uudistuksen keskiössä olevaa integraatiota?
2. Paljonko tarvitaan päätöksentekokapasiteettia (lautakuntia)?
3. Tarvitaanko palvelutuotannon ohjaukseen lautakuntaa tai lautakuntia (ts. päätöksentekokapasiteettia)?
4. Minkälaisessa mallissa sekä päätöksenteon demokraattisuus, että ammattijohtajuus ovat kummatkin riittävällä tasolla?
5. Kuinka paljon luottamushenkilöpaikkoja tulee tarjota valitun valtuuston ulkopuolisille toimijoille?
6. Mitä päätöksenteon tasoa valtuusto haluaa painottaa ja minkä roolin valtuusto itselleen haluaa ottaa?

Tieto päätöksenteossa

- Kuka on paras päättämään sinun asioistasi?
- Kuka on paras päättämään naapurisi asioista?

- Valtuutettu
- Asukas
- Robotti
- Vai yhdistämällä kaikkien tietoa?

Pysymmekö mukana muutoksessa?

Maailma muuttuu – Muututaanko mekin?

**HYVÄÄ
HUOMISTA,
SUOMI!**

